

have et statslån, som kun bornholmere skulle betale og afdrage?

Løsningen for Bornholmerbanken blev en overtageelse af Båbåben, som via hensættelser kunne styre prisen, således at tabet endte i skattefradrag og dermed i, at hele Danmarks befolkning betalte tabet, og det var ikke et enkeltstående tilfælde. Fik Færøerne liggeret i rigssællesskabet, skulle kapitaltilførslen til bankerne på Færøerne behandles på samme måde som i Danmark, dvs. eftergivelse af 2,5 mia. af gælden (JF. 3).

2. Kapitaltilførsel

Et andet meget vigtigt punkt er den form, kapitaltilførslerne har haft. Der er altid nævnt et fast beløb i kapitaltilførsel. Det duer ikke, fordi det straks giver anledning til usikkerhed og aktivitet for at få del i penge, mens de er der, dvs. en slags spekulation. Man kan sammenligne med en situation, hvor man ændrer valutakursen, og man proklamerer, at man ændrer kursen med en given procent. Det gør spekulation gratis og giver sikker gevinst for spekulanten, men tab for samfundet. Ligeså med kapitaltilførslerne til de færøske banker.

3. En strukturtilpasset politik

Udgangspunktet er, at Færøernes økonomi er helt afhængig af fiskerindtjeningen. Det er en *fiskeøkonomi* med en lille samfunds- og erhvervsaktivitet, en sådan indebærer.

Når fangsten er halveret og priserne gået ned, kommer der ledighed, og mange kan ikke betale deres lån. I en sådan situation at skære drastisk ned på samfunds-

verbygningen kan kun forværrer og fordybe krisen, så endnu flere ikke kan klare deres forpligtelser, hensættelserne i bankerne må vokse, og kapital tilføres. En ond cirkel på alle måder.

Alternativet er at fokusere helt på fiskeriet og fiskeriets konkurrencedygtighed i erkendelse af, at stiger indtjeningen i fiskeriet, er det til fordel for alle. Dette må kombineres med en lempe- lig finanspolitik.

I den forbindelse er det at øge beskæftningen på Færøerne et aldeles tåbeligt tiltag. Det forstærker krisekonsekvenserne og gør det vanskeligere for endnu flere at klare deres forpligtelser. Hensættelserne stiger, og kapitaltilførslen skal forøges kraftigt. Provenuet af skatten er småtingsafdelingen i relation til gældsproblematikken.

Der må sættes på markering, på kvalitetsforbedringer og på større effektivitet i produktionen i form af lavere omkostninger, f.eks. som følge af en bedre arbejdstilrettelæggelse, ny produktionsmetoder m.v. En egentlig brancheanalyse bør udarbejdes.

Mit råd er - selvom jeg nærmest er lidt utilpas ved at foreslå det i en tid, hvor Færøerne har fået så mange udvalgte og udredningsarbejder - at der nedsættes en styringsgruppe til at følge erhvervslivet tæt med det formål at øge erhvervenes, dvs. hovedsagelig fiskeriets indtjening og rentabilitet.

Et første led bør være udarbejdelse af en kvalificeret erhvervsanalyse, der kan danne grundlag for erhvervspolitiske tiltag og for en social pagt, så grundlaget og tilliden til samfundet kan genskabes.

4. Afsluttende bemærkninger

Nærværende artikel er tænkt som oplæg til diskussion og debat og ikke mindst til handling både på Færøerne og i Danmark. Det er meningen, at den, der læser eller hører dette, skal forholde sig til det.

Jeg mener, det er af afgørende vigtighed, at færinger går i gang med at formulere mål for fremtiden og har visioner om, hvordan fremtiden skal blive, og dernæst strategisk og politisk arbejder for realisering af målene.

Jeg hører meget gerne kommentarer til min artikel og til min anden artikel om Færøernes bankkrise og „lender of last resort“ problematikken, for jeg synes, at interaktion og interaktionsforskning er en god måde til at gøre samfundsrelevant og ekspertforslag og -ideer mere anvendelige og mere udbredte.

Litteratur:

- 1) Jespersen, Jesper: „Makro- økonomiske problemer på Færøerne“ i bogen „Krisen på Færøerne“ (red.) Sámál T.F. Johansen, Rógvi F. Johansen, Gestur Hovgaard, NORS nr. 26, Roskilde Universitetscenter, 1993.
- 2) Paldam, Martin: „Om internationale gældsbyrder - specielt den færøske“. Samfunds- økonomien November 1993: 7.
- 3) Lyck, Lise: „Færøernes bankkrise og lender of last resort problematikken“. Artikel præsenteret på Færøerne i uge 7, 1994.
- 4) Lyck, Lise: Kommentar i Politiken, februar 1993.

BLAÐIÐ

— sum altíð er við —

á flogi...

á landi...

á sjónum...

Tá tað snýr seg um

PRENTLUTIR

loysir tað seg
at tosa við

PRENT
Tlf. 1 4465

UTRUGVIÐ FAKFOLK - NYTIMANS UTGERÐ

Alt frá smærri
prentlutum til
størri uppgávur
við fyrstafloks
litmyndum.

BILLUTIR!

Vilt hava viðkað okkara útbót av øykalutum
til bílar og hava nú fleiri útstoyt enn nakran-
tíð á goymslu.

Tað loysir seg altíð at handla við okkum.

p/f Esmar Simonsen

KAMBSDALUR, Box 76, FR-530 Fuglafjørður
Tlf. 44405, Fax. 44629

Bilservice í Gundadali

VERJA & SPARA

- Dekkskift
 - Oljuskift
 - Útstoyt
 - Brømsur
 - Kobling
 - Bona og polera
 - Skaðer
 - o.a. mekanisk
 - Tilbót kunnu gevast
uppá allar umvælingar
- Ring og avtala tíð!

**VERKSTAÐIÐ
Í GUNDADALI**
Tlf. 14771

JA!

Eg gerist haldari av Tíðinda-
blaðnum Sosialinum og fáði
blaðið 5 ferðir um vikuna.

fyri 225 kr./árstj. (haldarar í Føroyum)
fyri 375 kr./árstj. (haldarar í Danmark)

Til ber **aktið** at gerast haldari og gjóðið
verður bert fyri blaðini, ið eftir eru av
árstjóringinum.

Navn:

Bústaður:

Bygd/býur:

Land:

Tlf.:

Kannað postverkinum

Ókeyppis
Sosialurin
rindar
postgjaldið

64

**Tíðindablaðið
SOCIALURIN**

Postboks 76,
FR-110 Tórshavn